

Село не люди. Добити свідка

Чотирнадцять років тому через інтриги і жадібність сільського магната Івана Залусківського згоріла Шанівка, постраждали селяни, та найбільше — Катерина, яка втратила всіх, кого любила. Чотирнадцять років Залусківський і Катерина не бачилися. Поки він багатів та міцнів, дівчина поступово втрачала свій особливий дар передбачення. І так би їхні дороги розійшлися назавжди. Якби одного дня на занедбаному шанівському обійсті школярка Стаська не знайшла... труп чоловіка.

Катерина знає, хто жертва і хто вбивця. Тепер її життю знову загрожує небезпека. Через наклеп Катерина й сама опиняється під підозрою. Вона нікому не вірить і майже ніхто не вірить їй. А той, хто розпочав смертельне полювання на Катерину, упевнений: порятунку їй немає. Розпочате багато років тому час довести до кінця...

ЛЮКО ДАШВАР

СЕЛО НЕ ЛЮДИ
ДОБИТИ СВИДКА

КСД

ЛЮКО ДАШВАР

СЕЛО НЕ ЛЮДИ
ДОБИТИ СВИДКА

Роман

ХАРКІВ
2021 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9187-4 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

У тексті присутня ненормативна лексика

Дизайнер обкладинки Вікторія Дорошенко

Дашвар Л.

Д21 Село не люди. Добити свідка : роман / Люко Дашвар. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 448 с.

ISBN 978-617-12-9072-3

Довгоочікуване продовження роману «Село не люди»!

Чотирнадцять років тому через інтриги і жадібність сільського магната Івана Залусківського згоріла Шанівка, постраждали селяни, та найбільше — Катерина, яка втратила всіх, кого любила. Чотирнадцять років Залусківський і Катерина не бачилися. Поки він багатів та міцнів, дівчина поступово втрачала свій особливий дар передбачення. І так би їхні дороги розійшлися назавжди. Якби одного дня на занедбаному шанівському обійсті школярка Стаська не знайшла... труп чоловіка. Катерина знає, хто жертва і хто вбивця. Тепер її життя знову загрожує небезпека...

УДК 821.161.2

© Чернова І. І., 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Частина перша

О 2 березня року 2020-го, коли, наганяючи жах на всіх забобонних, три двадцятки фатально поєдналися у непересічній даті весняного рівнодення, мешканці Килимівки до глибокої ночі ошелешено обговорювали містичне природне явище, яке розбурхало і без того тривожний плин високосного року.

Сталося ось що! Від ранку небо набралось води з хмар, і весь район у радіусі ста кілометрів накрив рясний енергійний безперервний дощ. Падав і падав!

— А в Шанівці сухо! — повідомила підприємця Тамара, коли повернулася з сусіднього малого села за п'ять кілометрів від Килимівки, де й досі тримала кіоск з горілкою і бакалією. — Навкруги все заливає — чистий тобі потоп, а Шанівка наша — наче в центрі зачарованого кола. Чи то чорт над селом парасолю розкрив?..

Люди: та бути такого не може! Це ж не старі часи, коли відьми вилазили на дахи власних хат і давай труселями розмахувати, аби дощ відігнати. Та й де ті відьми наразі? Нема!

— А Катерина шанівська хіба не відьма?! — спитала якась із килимівських бабів.

Люди перелякалися чогось. Замовкли. Над ними чи то вітер, чи то шепіт: хтозна, хтозна...

Семикласниця Стаська Поливанова поночі попхалася у сусіднє село не природні дива роздивлятися. Важливішу справу мала. Щедро набрехала мамі з татом: терміново мчить до однокласниці Уляни Шамрай тест з математики розв'язувати, бо вчителька Маруся пригрозила кола` поставити, якщо завтра на ранок не побачить виконаної роботи. Тому...

— В Ульки заночую! Будемо всю ніч із тестом мучитися! — гукнула вже від дверей. Скуйовдила різнобарвне рожево-фіолетове волосся, вхопила рюкзак — і гайда.

— От уже брехуха! — плюнув тато. — Завтра ж субота!

Стаська не чула. Гарно освітленою, блискучою від дощу килимівською вулицею вже крутила педалі велосипеда у бік Шанівки.

Виїхала з села, загальмувала: кінець цивілізації. Чорнота очі коле, дощ із вітром з ніг збивають, попереду замість дороги на Шанівку — п'ять кілометрів залишків нового хвилястого асфальту з ямами, і всі гуртом Стасьці: додому, мала!

— Однаково назад не поверну! — поправила рюкзак на плечах, щільніше насунула на лоба капюшон легкого дощовика. Очі напружила, щоби не завалитися на першій же ямі, кермом тим — праворуч-ліворуч. Велик рипів, але ніс.

За пів години нічної екстремальної їзди під дощем мокра як хлющ Стаська зупинилася біля крайньої шанівської хати, бо просто очам не повірила.

— Свята... мережа, — тільки й прошепотіла приголомшено.

Картинка вражала. Брудно-сіре від важких хмар дощове небо розривалося, утворюючи над Шанівкою чорну ясну діру, всіяну зірочками і навіть куцим серпиком спадаючого місяця. Майже не випромінював світла, але додавав небесному декору неперевершеності.

— Портал...

Стаська на мить забула про ціль нічної подорожі. Задивилася: між пагорбами під зірками на клаптику сухої землі причаїлося мале село, навколо нього по колу — суцільна вертикальна завіса дощу ворухиться-тремтить. Відрізає Шанівку від усього світу.

— Сфоткаю! Бо ж ніхто не повірить!

Вже дістала мобільний, та помітила рух на темній шанівській вулиці.

— Улько, ти? — гукнула. Крок уперед: з дощу на суху землю.

Із темряви виринула Стасьчина подружка Улянка: смуглява, чорноока, з густими кучерями і нетутешніми пухкими вустами.

— Думала, не приїдеш, — сказала. — Такий дощ у вас...

— Мені — по цимбалах! Я — *НечуваноДерзкая*.

— Яка? *НечуваноДерзкая*?! — розсміялася Улянка. — Прикалуєшся?

— У мене тепер нік такий.

— Короче — ТупоЗухвала?!

— Улько, ти дурна? — розсердилася Стаська. — Тупо зухвалі — відморозки, усі, хто з бодуна, дуже бідні з відчаю. І Залусківський! А я — *НечуваноДерзкая*! Невже не відчуваєш різниці?

— Та не психуй! Просто нік такий... конкретний!

— Нік — суть! Ходімо вже! Ще підготуватися треба, а часу — геть нема! Рівно опівночі маємо розпочати...

Улянка глянула на подружку винувато:

— Стась... Думаю, може, собі не ворожити?.. Просто з тобою побуду. За компанію.

Стаська роздратувалася:

— А чому? Зібралася відкладати життя на потім? Нам скоро — по чотирнадцять, Уль! Та я вже місяці три точно знаю, чого хочу. А тепер наворожу, щоби все здійснилося. А ти на що чекатимеш? Ульо!

Ти ж — не курка!

— Стась... Можна і без ворожіння.

— Та ясно, що можна! Бо ж не всі знають, що лише раз на рік...

Один-єдиний раз на цілісінський рік! Тільки однієї ночі після дня весняного рівнодення є шанс наворожити, щоби всі мрії здійснилися. Інтернет же не бреше!

За пів години до півночі за балкою у глухому куті Шанівки, де за поваленими парканами посеред бур'яну і здичавілих садків ще хвалилися непроваленими дахами кілька порожніх хат, під розкидистим горіхом крайнього обійстя у свіжій весняній траві навпочіпки сиділи Стаська і Улянка. У чорній темряві Стаська акуратно розклала на розстеленій хустині два яйця, порожні склянки, пляшку з водою, свічки, сірники, кілька аркушів паперу, олівці, кишенькове люстерко. Уляна спостерігала за подругою, намагалася вгамувати нервові тремтіння, та від того лиш сильніше хвилювалася.

— А як усе те буде? Що мені робити? — прошепотіла.

— Спершу загадай бажання, — Стаська їй.

— Яке?

— Уль, ти геть дурна?!

— А ти про що загадуватимеш?

— Щоби той, кого люблю, втратив від мене голову. Ну, і дрібниці. Щоби мама не плакала, як про все дізнається. І щоби мені паспорт раніше видали.

Улька усміхнулася знічено.

— Ти закохалася? Знову?

— Не «знову», а «по-справжньому»!

— У кого?

— Стиць, Улю! Знайшла час потеревенити. Скоріш загадуй нормальне круте бажання, а не дуркуй тут.

— Та признайся! Скажи лиш мені!

— Сама скажи! — прошепотіла Стаська. — Не забула? Після ворожіння ми до тебе йдемо.

— Стась, невже ти в інтернеті порнухи не надивилася?

— Хочу побачити справжній живий буденний секс! Без фільтрів. Твоя мамка щоночі цим займається?

Улянка усміхнулася гірко, кивнула.

— І щоночі, і вдень. У неї — чергове неземне кохання.

— А як ми все побачимо?

— Через вікно. Вони світла у спальні ніколи не вимикають.

— Чому? Не економлять?

— Не платять! Тому й не економлять.

Стаська на мить завмерла, задумалася.

— Ульо, чуєш?! — зашепотіла. — Тільки не загадуй, щоби твоя мамка світло вимикала! Загадай світла у своє життя. Може, щоби твій тато знайшовся. Чи щоби якомусь крутому продюсеру спало на думку продивитися відео з твоїми піснями. Станеш як Jerry Neil чи Alyona Alyona. Що скажеш? Нормально я придумала?

Стаська замовкла. Напружила очі, щоби в темряві роздивитися подругу, бо — не відповідала. Закам'яніла. Не зводила очей з темного скупчення старих дерев біля крайньої покинутої хати. Навіть поночі Стаська побачила, як блищать перелякані Улянчині очі.

— Улю...

— Там хтось є! — хрипко від жаху видихнула Уляна.

Стаська повернула голову в бік нічного Улянчиного жаху. Не мала сумніву: подрузі привиділося...

— Тобі привиділося, — прошепотіла упевнено, бо нічого підозрілого не побачила.

Тільки вимовила, аж — ніби шурхіт ледь чутний. Стаська насупилася з досадою: та хіба? Улянку обійняла, як малу дитину, обома руками, на старі вишні-яблуні витріщається, аж очі пече. Та хіба?!

Аж бачить: серед дерев здичавілого саду чорна людська постать повільно рухається. Крок ступить, зупиниться. Нахиляється до землі,

ніби шукає там щось. Потім розгинається і ще крок ступає. І знову до землі нахиляється, та стільки, здається, зловісного у кожному русі.

— Бачиш? — Улянка шепоче. А сама і не дивиться, у Стасьчине плече зарилася.

— Бачу, — Стаська їй.

— Біжімо?

— Тихо ти! Мовчи! І не рухайся!

— А хто там?

— Людина.

— Чоловік чи жінка?

— Не розібрати.

— Що робить?

— Іде.

— До нас?!

— Не бійся! Вже від нас рухається... До провулка! — Стаська спостерігала за чорною постаттю, коментувала. — Вже з провулка на вулицю вийшла і суне до центру Шанівки.

Улянка відірвалася від Стаськи, шию витягнула, хвилини зо дві вдивлялася в ніч.

— Це Катерина! — прошепотіла врешті. — Мамка каже: вона відьма!

Стаська дивилася Катерині вслід, аж поки чорна постать остаточно не розчинилася у темряві. Наче хотіла переконатися: жінка точно пішла, вже не повернеться. Вичекала ще хвилин кілька, дістала мобільний, зафіксувала час на екрані.

— За десять хвилин північ, — мовила тихо, підвелася. — Устигнемо.

— Що устигнемо? — Улянка знову перелякалася.

— Подивитися, що Катерина у садку шукала.

— Навіщо? Я не піду! Стасько! Чуєш? Побігли краще дивитися на секс! Благаю!

— Ульо, ти не допетрала?! Відьма! У дивовижну ніч після весняного рівнодення! Коли все навкруги залили дощі, а тут наче спеціально для неї — зірки і місяць... У таку магічну ніч відьма щось шукає у старому садку, куди шанівці взагалі ніколи не заглядають. Та вона для того і розігнала дощ, аби з-під дерев щось чарівне забрати!

— А може, вона нічого не шукала! Може, вона, навпаки, там щось залишила!

— Тим паче! І тобі не цікаво, що саме?

— Геть нецікаво! Я хочу додому! Стасю! Ти куди?..

Стаська вже підхопила рюкзак, залишила у траві розстелену хустку, на якій лежали приготовані для ворожіння предмети, тихо посунула до дерев, посеред яких блукала Катерина.

— Повернися! — зойкнула Улянка. Зітхнула, приречено побрѣохала за подружкою услід. — І що там? Що? — бубоніла. — Ніч! Темно! Ми — як сліпі. Однаково нічого не побачимо!

Стаська зупинилася приблизно там, де посеред дерев Катерина повсякчас нахилялася до землі. Увімкнула ліхтарик у мобільному, спрямувала промінь світла на землю, промацувала ним площину. Улянка тупцювала за Стасьчиною спиною.

— Що там? Що?.. — знай повторювала ледь чутно від жаху.

— Нічого... Трава нова, бур'яни старі. Сміття.

— Ходімо вже!

— Зачекай... — мовила Стаська, бо світло ліхтаря вихопило щось біле у невеликій порослій травною ямі з пів метра глибиною.

Підійшла ближче, аж розсміялася.

— Дивись, Ульо! Тут компромат на пацанів із нашого класу, — спрямувала промінь на яму.

Уляна витягнула шию: у ямі посеред сміття і трави валяються якісь білі палички, здалеку схожі на сигарети.

— Що це?

— Людська рука. Частина пластикового скелета. Пам'ятаєш, минулого року хлопці його з кабінету біології стирали. «Хеловін, Хеловін». Йолопи! Давай візьмемо цю руку, а в понеділок підкладемо комусь із них у парту.

— Нащо?

— А що? Пробачати дебільні вибрики? Я — за справедливість. Накосачив? Отримай *ответку*! Тільки так має бути!

Стаська міцніше перехопила мобільний однією рукою, нахилилася до ями і вже простягнула руку до купи білих кісток, та раптом завмерла. Відсахнулася рвучко, ледь не впала. Вхопила Ульку за куртку, тягнула геть.

— Ти чого? Чого?! — белькотіла Улька. Від жаху ледь трималася на ногах, спотикалася, але разом зі Стаською дерлася геть від страшного місця.

Зупинилися, лиш коли добігли до першої на їхньому шляху живої шанівської хати. Захекана Стаська глянула на подругу.

— То був не пластик! — видушила. Язик не ворушився, звуку власних слів не почула.

— А що?..

— Справжня людська рука!

— Як це? Стасечко... Не жартуй так! — Улянка ледь не розревлася.

— Улько... У ямі мертва людина лежить... — Стаська розгублено роззирнулася. Світ навколо раптом зірвався, наче пес із прив'язі, закружляв, та все швидше, швидше, і вже не розібрати: де дівчата опинилися, хто ще тут є, крім них. І задля чого...

Стаська повернула голову в бік живої шанівської хати: з вікон м'яке світло ллється.

— Хто тут живе? — шепоче, а власного голосу так і не чує.

— Так вона ж... Катерина! — читає по Ульчиних устах. — Стасю... Чому нас до її хати принесло?..

Тої ночі дружина головного килимівського поліціанта 28-річна Людмила не спала. Після півночі врубала праску! Розклала прасувальну дошку! Вивалила у крісло чималу купу випраної постільної білизни, одягу... Глянула на годинник: пів на першу. Закінчилися: і п'ятниця, і робочий тиждень. Субота!

— Суботник... — уточнила розбурхано.

Та як ушкварила танці біля прасувальної дошки із розпеченою праскою в руці! Прасує і прасує, наче до біса, наче до того увесь день на дивані вилежувалася. Так — ні ж! Вранці першою підскочила, чоловіка Петра і двійко п'ятирічних синів-близнюків побудила, гарячим сніданком нагодувала, малих зібрала, вивела надвір і навіть усадила їх на заднє сидіння чоловікового службового «пріуса». Петрові залишилося лише закинути дітлашню до дитячого садочка.

Тільки чоловік з малими від'їхав, зателефонував свекор, а він — таке цабе, що не відповісти неможливо: голова районного суду Георгій Іванович Нечитайло.

— Ти вдома, Людмилко? — питає бадьоро, наче зранку сто грамів віагри заковтнув. — Я тут поряд... Зараз заскочу. Розмова є!

— Ой... Георгію Івановичу! А я вже на порозі! Вже вибігаю з хати! — Людмила виматюкалася подумки, бо як почула голос свекра, так плани і змінилися. Вона ж хотіла перед роботою прийняти душ, зробити гарний макіяж, закрутити рідке волоссячко кучерями, укласти його гарно, щоби, дідько, не просто припхати на собі до сільради новий вовняний костюм з блискучою емблемою Chanel, який напередодні отримала через «AliExpress»! Ні! Гонориста юристка сільради сільської ОТГ з центром у Килимівці точно знала, чого хоче від життя! Жодна зараза не мала нявкнути, мовляв, дивіться, який гарний костюм у Людки-юристки! Всі у Килимівці повинні були констатувати лиш один беззаперечний факт: такій красуні пасує нове вбрання. А для цього — душ, вимити волосся, фен-плойка-лак. І макіяж з акцентом на уїдливі хитруваті очі.

— Георгію Івановичу, а ви заїжджайте до нас увечері, коли Петро і малі вдома будуть, — защебетала у мобільний. — Так усі зрадіють.

— І ти? — спитав свекор.

— А я вже зраділа! — видушила скупу брехню.

Відрубала дзвінок, гайда оперативно збиратися, тільки б скоріше вискочити з хати на вулицю. Останнім часом Людмила більш за все боялася залишитися із свекром сам на сам у замкненому просторі.

Прожогом вскочила у новий костюм, закинула у сумку косметичку, залізла у гумові чоботи і скільки йшла поспіхом до сільради, стільки відчувала, як щось коле у спину. Наче свекор, який сказав у слухавку «я тут поряд», ішов за невісткою услід, пропікав дірку у Людмилчиній спині.

— Людмילו Миколаївно, у вас на жакеті етикетка залишилася. На спині! Відрізати? — обережно запропонувала юристці сільрадівська секретарка.

— А все оте падло! Наче сказився, старий козел! — Людмила зачинилася у сільрадівській вбиральні. Зняла жакет, відрізала етикетку. Намалювала лице, волосся трохи розпустила. Перевзулася у чорні шкіряні черевики на високих підборах. Глянула на себе у дзеркало — королева! І хай тільки хоч хтось не помітить!

— Людко! Ух ти сьогодні... Гориш, наче тебе підпалили! — сказав Тамарчин чоловік Федір, який саме прийшов до сільради розбиратися

із переплатою земельного податку.

Юристка — долоні до лица: горять щоки!

— А все оте падло! — знай бідкалася цілий день, бо хоч і королева, і з дитинства знала, що стане най-най-най, та розгубилася, бо геть не розуміла, що робити!

На перший погляд здавалося, ніякої проблеми взагалі не існує. Ну, обійме свекор час від часу. Ну, прошепоче невістці на вушко, яка вона... гаряча штучка. То він, певно, по-батьківському, бо одразу полюбив невістку, як дочку. Пику не кривив, коли єдиний син привів до багатой суддівської хати просту Людку Поливанову. А Людка тоді, до речі, у килимівській задрипаній перукарні бабам нігті лаком мазала, проклинала долю і батьків, які ніяк не бажали із Килимівки до міста переїжджати. Районний суддя Нечитайло не тільки пишне весілля zorganizував і оплатив, не тільки молодим міцну хату в центрі Килимівки подарував, а й прилаштував невістку на навчання. Домовився, аби зарахували Людмилу на заочне відділення юридичного факультету одного з вишів, а за чотири роки диплом їй подарував разом із посадою юристки у Килимівській сільраді. І як на такого свекра ображатися? За всі роки сімейного життя Людмила розсердилася на свекра лише раз: коли наполіг, щоби після весілля Людмила залишилася на дівочому прізвищі Поливанова, хоч молодій дружині сильно хотілося стати Нечитайло. Та це можна було пережити. Аби не Георгій Іванович, і Петро навряд би у свої 35 до підполковника поліції дослужився.

— Може, у мене ця... післяпологова депресія затягнулася, тому і лізуть у голову дурні думки?.. — спробувала поставити собі діагноз. — Не було ж нічого поганого. За груди не хапав! Цілуватися не ліз! Чи либонь я просто фантазерка? Як усі люди з високим IQ! А чи реально така гаряча, що до Петра вже звикла, от і вигадую собі нові емоції?

Аналітична співпраця з собою дала який-не-який результат. Заспокоїлася, в уяві поскладала полохливі страхи і підозри у сірникову коробку, закрила її, викинула світ за очі. Незважаючи на дощ, що усе падав і падав, додому ввечері повернулася спокійна, весела, а тому і красива. Бачить: у дворі суддівський «лексус» мокне. Насторожилася. До хати зайшла: за столом чоловік разом із батьком випивають. Навколо них малі гасають.

— О! Людочка наша! — вже п'янений свекор першим відреагував на появу невістки. — А скажи, дорогенька! Хочеш, аби твій чоловік полковником став?

— Хіба можна так швидко? — здивувалася Людмила. — Петро лиш рік тому підполковника отримав.

— Можна, Людмилко! Я все можу для свого сина зробити! А тому і мені, невістчко, все можна! — пів години пізніше, коли малі побігли крутити кермо дідового «лексуса», а Петро вийшов покурити і глянути, щоби сини не розбомбили дорогу машину, районний суддя Георгій Іванович Нечитайло ухопив невістку однією рукою за груди, другою обхопив за тулуб і притиснув до себе так щільно, що бідолашна Людка відчула не тільки зловонне дихання старого свекра, а й твердиню його збудженого пеніса. — Все у тебе буде, невістчко! І чоловік-полковник, і Єгипти з Турціями, і посада, яку забажаєш, — бурмотів. — Тільки ж ти вдячною будь! Цінуй усе, що для тебе роблять! Давай уже! Ходімо до ванної! Поки всі надворі, зробиш мені той... міньєт...

— Георгію Івановичу... — Людмила вухам не повірила. Від огиди і приниження відсахнулася.

Свекор не зволікав. Ухопив невістку за зап'ясток, поволік до ванної.

— Що «Георгію Івановичу»?! Будеш стервом, не зважатиму, що маєте двійко пацанів, завтра ж розлучу вас із Петром! — розстібав штани, косував на ошелешену жінку. Притулилася у ванній до стіни, із жахом спостерігала за суддею.

— Тату! Ти де?! — раптом почули голос Петра.

Людмила від несподіванки сіпнулася, посковзнулася на кахельній підлозі, гепнулася щосили, підхопилася і відчула, як до горла підступає невідворотна нудота. Нахилилася до раковини, не змогла стримати судом, разом з якими назовні виривалися залишки їжі, жовч...

Коли підполковник поліції і поліцейський офіцер Килимівської ОТГ Петро Нечитайло увійшов до ванної кімнати, то побачив, як його турботливий тато у застібнутих штанях і з рушником стоїть поряд із його блідою дружиною, яка знай ригає прямисінько у білосніжну іспанську раковину і все намагається однією рукою відштовхнути рушник, який настирно простягає їй свекор.

— Дякую, тату, що до Люди моєї ставишся, як до рідної дочки, — проварнякав хмільний Петро, коли п'яний у димину суддя сідав за

кермо «лексуса», щоби їхати додому, у райцентр.

— Як вона там?

— Малих вклала і лягла. Хай поспить. Завтра — субота, — відповів Петро.

Людмила не спала. Дочекалася, поки захропів чоловік, тихо встала з постелі, пішла до вітальні.

Було над чим подумати! Мала знайти вихід із безвиході, в яку загнав її старий хтивий свекор. Та думати, сидячи каменем, Людмила не вміла ще з тих часів, коли була звичайною шанівською Людкою.

Згадала події чотирнадцятирічної давнини. Мала Шанівка згоріла, Людчині батьки перебралися у велику Килимівку. Школярка Людка сподівалася: вони тут тимчасово. Сім'я обов'язково переїде до міста. Ох же сильно Людка тоді мріяла стати *городською*! Та виявилось, що Людчина мати замість збирати гроші на переїзд стала збиратися на пологи... Отакий сюрприз на гонористу Людку чекав: батьки їй замість міста малу сестру Анастасію подарували. Стаську! А з малою хіба до того, аби все спочатку у місті починати?..

То тепер Людмила вважає, що вхопила-таки Бога за бороду, а в ті часи здавалося: поява малої Стаськи перекреслює її власне життя. Отоді-то вперше і вхопилася за праску. Зачинилася у своїй кімнатці, знай прасувала свої сукенки-спіднички і все думала, думала: як не здатися, коли у тебе з-під ніг ґрунт іде?! Куди бігти? У чому і кому шукати опори?!

От і сьогодні праска згодилася... Руки працюють, мізки крутяться. Як старого козла втихомирити?.. Петрові розповісти? Не повірять, ще й дружину інтриганкою назве! Треба щось інше вигадати!

Задумалася, аж чує: надворі собаки затривожилися — ланцюгами дзвонять, гарчать. Вимкнула праску, глянула на годинник: майже друга ночі.

— Хіба добрі люди у такий час по вулиці швендяють?

Роззирнулася. На дивані Петрове службове спорядження валяється: і пістолет «Форт-17», і газовий балончик, і гумова палиця. Бери, жінко, що в око впаде!

Взяла балончик, сховала в кишеню халата, вийшла на ганок: у мряку, у дощ.

— Кого чорти носять?! — гукнула.

— Люсь! Це я! — почула з вулиці Стасьчин голос. — Швидше відчиняй! Чуєш?!

— Подумай про гімно — ось і воно, — без злоби буркнула Людмила.

Хвіртку відчинила, молодша сестра увірвалася: мокра, розхристана, збуджена.

— Люсь, я труп знайшла! — випалила. — У Шанівці! У саду закопаний!

— Що ти верзеш, мала?!

— Та чесно! Ледь за руку його не взяла! Уявляєш?

— Та-а-ак... — тільки й констатувала Людмила, коли на кухні Стаська вихлюпнула плутану розповідь про чарівну ніч, природні дива, ворожіння, Катерину і мертве тіло посеред здичавілого садка.

Глянула на малу: скинула мокрий одяг, куталася у теплий сестрин халат, гріла долоньки об чашку з гарячим чаєм, насторожено дивилася на старшу сестру.

— Люсь. Що робитимемо? — спитала. — Петра побудимо? Тільки не кажи йому, що я ворожити до Шанівки бігала, бо як мама дізнається...

— Отож-бо! А ти кажеш: буди Петра! Зачекай...

— Люсь, а чого чекати? Однаково доведеться Петрові все розповісти! Він же — головний поліцейський у громаді.

— Та ти шо! Серйозно?! А хто командує головним поліцейським громади?

— Хто?

— Я! — відповіла старша. — Тому дай спочатку подумати...

— Як усе те... апгрейдити? — уточнила Стаська.

Людмила не відповіла. У зв'язку із відсутністю на кухні праски знайшла інший думкоприскорювальний пристрій: терла кухонним рушником і без того сухий таріль, дивилася крізь нього. Врешті відклала.

— Так зробимо, — постановила. — Ти у Шанівці не була. Збиралася, але потім забігла до мене і залишилася... допомогти постільну білизну і дитячі речі прасувати! — Людмила говорила і прозрівала. — І взагалі... Поживеш трохи у мене!

— Нащо?

— Треба, Стасю!
— Кому?
— Мені! — Людмила уявила роздратовану пику свекра, який наштовхується на Стаську у синовій оселі.
— Прикалуєшся? Хоч розкажи, у чому фішка!
— Підростеш, я тобі таке розкажу... Вуха у трубку скрутяться!
— Я вже доросла!
— Та бачу! Ворожити на кого збиралася? Хто такий?
— Люсь! Не порушуй мого особистого простору!
— Серйозно?! Твій простір, дідько, рятувати треба! Бо як хтось дізнається, що ти тиняєшся по чужих обійстях у Шанівці, так усе пригадають: і як у когось курку вкрали, і як комусь кролів потруїли, і як під паркан сміття підкинули. І поліція почне допитувати.
— Так я не одна там була! З Уляною!
— Дзвони їй. Хай бреше, що увесь вечір вдома тирлувалася, аж поки спати не лягла. І сама... Йди у вітальню, вкладайся вже на дивані.
— Та не засну! І хто Петрові про мертву людину скаже?
— Я скажу.
— А ти звідки дізналася?
— А я... — Людмила задумалася. — Сон побачила!
— Люсь! А давай краще скажемо, що мені наснилося!
Людмила на мить задумалася. Кивнула.
— Тільки щоби про Катерину — ані пари з вуст, — наказала.
— Чому?
— Тобі однієї халепи мало? Хочеш одразу дві?! — відповіла старша.

Петро не одразу прокинувся. Людмилі довелося сіпати чоловіка кілька хвилин, перш ніж врешті очі продер. Сів на постелі, примружився: що за делегація?! Біля ліжка дружина стоїть, а з-за її спини Стаська визирає.

— Вставай, Петю! Їхати треба, — чує жінчин голос. — У Шанівці... труп об'явився.

— Хто об'явився?! — Петро ще спав із розплющеними очима.

— Труп, кажу! Чи ти геть оглух?

Петро на дружину вирячився: хто, хто?!

— А... що тут мала робить? — на Стаську кивнув.

— От прям це зараз — головне з найголовніших, мати твою! — психонула Людмила. — Я Стасю гукнула! Щоби допомогла мені!

— Нащо тобі допомога?

— А ти не бачив, як учора ввечері у мене це... здоров'я похитнулося у поганій бік? Блювала у ванній, аж кишки потомилися! Може, у мене вже цей... коронавірус! А випраного — гора! — завелася, аж ногою тупнула. — Петю, годі дурні запитання ставити! Чи не чув? Кажу: у Шанівці на покинутому обійсті труп лежить!

Петро вирячився на дружину ошелешено: справді? Людмила зі Стаською — на нього з надією: вже дій, поліціє!

— Котра година? — Петро їм.

— Та ж мати твою! — Людмила спересердя — лясь себе по стегнах. — Шоста скоро! Вмивайся, до Шанівки тре їхати!

— Бо там труп?

— Точно!

— Так от тепер питання! — Петро остаточно прокинувся. — А звідки ти, Людо, посеред ночі дізналася, що у Шанівці нині хтось когось убив?

— Та не нині! Колись! — Стаська йому. — Труп старий!

— А ти тут взагалі до чого? — Петро на малу здивовано.

— Сон бачила! — Стаська бреше.

Людмила підспівує:

— Дуже страшний сон! Сам жах! Ніби на покинутому обійсті, біля якого горіх росте, посеред дерев мертвяк лежить...

— Так! У ямі! — Стаська вклинюється. — А земля просіла, і руку вже видно. Самі кістки! Це ж значить, що давно лежить, так?

Стаська замовкла. Дивиться на Петра зі сподіванням. Петро з постелі встав. По спальні у самих трусах і майці ходить — туди-сюди, туди-сюди. Врешті зупинився. Уп'явся у Людмилу і Стаську недовірливим поглядом.

— Одного втямити не можу! Так кому з вас, дівки, аж такий страшний сон приснився, що ви мені навіть виспатися не дали?!

Сестри презирнулися. Стаська вже рота відкрила, щоби запевнити Петра: мені!

— Обом! — ляпнула Людмила. Говорила і прозрівала. — У тому-то й справа, Петюню! Це ж щось моторошне! Спочатку дощ увесь день у землю стукає, а всі кажуть: Шанівка — суха, наче їй пороблено.

Потім під вечір я ригати починаю, а раніше ж — ніколи! Навіть коли одночасно двох пацанів дев'ять місяців носила! Щось тут не так, думаю. Кличу Стасю на поміч, оце ми пів ночі прасуємо, як ті дурні, під ранок засинаємо, а потім — трах! Просинаємося одночасно від жаху, бо бачимо один і той самий сон... — Людмила замовкла, бо поки говорила, вже й сама повірила у непересічний збіг обставин, які перерахувала тільки-но.

— ...Що у Шанівці — труп! — закінчила оповідь Стаська.

— Тре перевірити, бо не матимемо спокою, — додала Людмила.

Петро довго мовчав. Потім маківку почухав:

— А малих на кого?

Людмила зірвалася, подає Петрові штани, сорочку:

— Я мамі вже зателефонувала. Зараз прибіжить. Побуде з малими, а потім до садка їх кине, якщо ми раптом затримаємося.

Петро на сестер із здивуванням глянув:

— Ви обидві зібралися зі мною до Шанівки їхати?

— Та ми нанівець зійдемо від хвилювання, якщо отут на тебе чекатимемо! — Людмила не стоїть. Вже дістала собі з шафи светрик, джинси. — Та й маємо показати тобі місце, де ми те мертве тіло побачили. Так, Стасю?

Шанівці помітили поліцейський «пріус» ще на під'їзді до села, тому хоч Петро і сподівався по-тихому перевірити дурні бабські сни, нічого з того не вийшло.

— Проводжу профілактичні заходи по запобіганню злочинів! — бовкнув бабі Аді перше, що сплило на думку, коли та вийшла зі свого двору на вулицю.

— А я думала, по мою душу... — прошамкала стара поліцейському услід. На подвір'я не повернулася. Стояла біля хвіртки, спостерігала за Петром.

Поліцейський офіцер Килимівської сільської ОТГ Петро Нечитайло залишив службову автівку посеред живої шанівської вулиці, подерся провулком на пагорб за балку, до покинутих обійсть. Людмила і Стаська — за ним. «Невже Стасьці не привиділося зі страху? Невже реально мертву людину знайдемо?» — думала старша. «Хоч би ніхто за ніч не відкопав труп, не переховав у іншому місці, бо подумують, що брешу!» — бідкалася молодша.

— Ма...тері твоїй ковінька! — мовив Петро, коли посеред здичавілого саду у ямі побачив білі кістки людської руки. До Людмили і Стаськи обернувся. — Оце ви утнули!

— Ми? — Людмила.

— А ми при чому? — Стаська.

— Біжи до машини, — наказав Петро Стасьці. — У багажнику стрічка смугаста є. Неси скоріше, обгородимо місце злочину!

Стаська побігла до «пріуса». Петро підхопив із землі міцну палицю, обережно розгріб сміття у ямі, придивився: упереміш із землею — залишки одягу, малі кістки п'ястя, зап'ястя, фаланг, і більші — променева, ліктьова. Дідько! Дістав мобільний, обернувся до дружини, яка ошелешено тупцювала за п'ять метрів від страшної ями.

— У район тре доповісти, — сказав. — І що я керівництву скажу? Що моя дружина і її сестра уві сні труп побачили?!

— Скажи: отримав анонімний сигнал від громадян. Майже не збрешеш! Ми зі Стаською — теж громадяни, але краще не вплутуй нас, Петю. Добре?

— Та ясно, що не вплутуватиму, — Петро зітхнув. — Зараз до райуправління подзвоню, місце злочину виокремлю смугастою стрічкою, а потім доведеться слідчо-оперативну групу чекати.

— Не біда! Ми зі Стаською пішки до Килимівки дістанемося.

— Краще допоможіть, Людо! — попросив підполковник поліції.

— Звичайно, Петю! Що робити?

— Труп давнішній. Багато років тут пролежав, тому треба поговорити з шанівцями, які тут давно живуть. Може, хтось і згадає якісь події незвичайні. І ти ж сама — шанівська, Людо! Походи поміж люди, попитай... І Стаська хай попитає. Вам більше, ніж мені, розкажуть.

— Ми попитаємо, але то дохлий номер! — відповіла Людмила гірко. — Не лишилося у Шанівці шанівських, Петю, самі ДНК.

Шанівка вперто відмовлялася помирати. Трималася за фетиші, курганом нагадувала: люди тут жили з давніх-давен, то хай би і далі...

Початок нового тисячоліття у колись великому селі відмітився розваленим корівником, постаментом від пам'ятника і десятками порожніх покинутих людьми обійсть. Здавалося, ось він, кінець. Помруть останні старі баби і — фініта! Та розпайована земля не

відпускала: хтось пропив свій пай, хтось здав в оренду, хтось продав за безцінь через підставні договори і тіньові схеми, а хтось повернувся, щоби дати раду своєму гектару, двом, десяти. А хтось і не покидав села! Задихала Шанівка. Запрацювала.

Та розпайована земля кликала до себе не тільки трударів. Багаті теж захотіли землі, та не за законом і не клаптик — всю і задарма! Нічим не гребували. Чотирнадцять років тому вистачило інтриг і підлості лише одного зухвальця, Івана Залусківського, щоби мала Шанівка вигоріла вщент. Ох і чорна та біда була... Хто із шанівців не помер і не загинув, ті виїхали — до сусідньої Килимівки, до міста. Вже цього разу, здавалося, не відродитися Шанівці. Та вистачило сили лише однієї згорьованої дівчинки, щоби село знову захотіло жити: дитина, яка втратила у тій біді всіх, кого любила, стала з дня у день збирати каміння на його спорожнілій вулиці.

— Люди, ви чули? — пліткували шанівські баби, які перебралися до Килимівки. — Кажуть, мала Катька Кохан, яка за селом у мазанці ворожки оселилася, шанівську вулицю розчищає. А дружина Залусківського Алка і вдова Раїса, яка чоловіка і сина поховала, їй допомагають. І от нащо те все, га?! Хіба Шанівку відродити? Та нізащо!

За рік після пожежі у вигорілій Шанівці лишилася одна людина: удова Раїса.

— Отепер вже кінець селу, — казали люди. — Раїсу поховаємо, і крапка.

Раїса все не помирала, довгих вісім років лишалася єдиною жителькою Шанівки.

Все змінилося у 2014-му, коли переселенці з Донбасу розтеклися країною у пошуках місць, де можна розпочати життя наново. До Шанівки тоді приїхали шість родин, та за рік лишилися дві: Поліщуки і Козлови. Артем і Неля Поліщуки мали 60 років на двох і маленьку донечку, виявилися кмітливими і нелінивими. За все бралися: і городину пробували вирощувати, і сири робити, і кекси пекти, і халати для медиків шити. Інтелігентні інженери Віра і Борис Козлови мали по 60 років на кожного, стару іномарку і kota Черчилля, якого вивезли з Горлівки.

У 2017-му ще дві порожні шанівські хати окупували приїжджі. Не донецькі. Бозна-звідки! Перекотиполе. В одній хаті розмістила свій табір багатодітна мати-одиначка Валька Шамрай. Звідки приїхала? Де

блукала? Нащо виводок бідних дітей за собою по всій країні тягала? Хтозна! У другій поселилася стара баба Ада. Біографії своєї не приховувала. Шамкала беззубим ротом, розповідала:

— Ада я лише для своїх. У паспорті записано: Аделаїда. Де раніше жила? У тюрмі. Останній раз на п'ятнадцять років сіла, бо чоловіка зарізала! Та не лякайтеся! Не чужого. Свого. Я тоді саме тільки вийшла на волю...

За два роки, у 2019-му, ще одне шанівське обійстя ожило — киянка Оля Торбенко, спортивна жінка за п'ятдесят, разом із тридцятирічним сином Ярославом вирішили купити у селі хату, відремонтувати її власноруч і влаштувати мініготель для любителів зеленого туризму.

— Трясця матері! Це ж що виходить?! Що у Шанівці селян уже нема, якщо бідну Раїсу не рахувати? Лише донецькі, неблагополучні і кияни? — здивувався голова Килимівської сільради Косюк, продивляючись перелік нових шанівських житців. — ДНК якесь!

Вислів прижився. Про шанівців тепер тільки так і казали: ДНК! Донецькі, неблагополучні і кияни. Кияни були у меншості. Рулювали донецькі, бо відмовлялися почуватися тут чужими і тимчасовими. Одного дня Артем Поліщук зібрав житців Шанівки біля постаменту, на який чиясь добра рука прилаштувала велику фаянсову вазу для квітів, запропонував:

— Люди, давайте я старостою села попрацюю. Зараз же проголосуємо, складемо протокол і я відвезу його до Килимівки, у сільраду.

— Артемчику, а воно нам треба? — спитала баба Ада.

— Шанівку вже до складу Килимівської сільської ОТГ включили, а нас ніхто і не спитав. Завтра нам електрику відріжуть! Чи газ! Скажуть: ви нерентабельні! Шукайте собі інше місце на життя чи паліть свічки, а грійтеся дровами.

— А я на власні очі бачила, як хтось із килимівських сміття біля шанівських хат викидає! — додала Валька Шамрай. — За крайньою хатою скоро справжнє сміттєзвалище виросте.

— І про субсидії нас ніхто не питав, — сказала Віра Козлова.

— Нас узагалі ніхто і ні про що не питає. І хіба це справедливо? — додала Неля Поліщук. — Наче нас нема!

— А ми, до речі, громадяни України і маємо право кожний на два гектари землі, — нагадав Артем. — Ви в курсі, чиї землі навколо

Шанівки, чи є вільні і коли нам землю виділять? Не знаєте?! Воно й зрозуміло! Бо хтось має у тій ОТГ за наші права дерти горлянку! Так я візьмуся за це!

Вранці 21 березня Артем Поліщук якраз і збирався до Килимівки у справах малої Шанівки. Несподівана поява поліцейського з ріднею поруїнувала плани, бо Петро Нечитайло наказав старості «попрацювати з місцевим населенням, аби під ногами не крутилося і дурними запитаннями не відволікало».

— Хоч мені скажи, що сталося, — попросив Артем.

— Вбивство...

— Вбивство? Нефартовий день для Петра, — мовив Тарас Гордієнко, молодший син підприємці Тамари. Приїхав того ранку до Шанівки на переробленій під ручне керування напіввантажній «Toyota ProAce City Verso Long», побачив практично усе населення села біля постаменту і навіть припустив: бунтуєте?..

— Тарасе, якщо ти товар до кіоску привіз, то зараз не зможу його прийняти, — відказав йому Поліщук, який, крім усього іншого, тричі на тиждень не тільки торгував у Тамарчиному кіоску, а й зробив там громадську приймальню.

— Та ні! Я не з товаром. Інше діло є. — Тарас роззирнувся, побачив Петра Нечитайла на пагорбі біля покинутого обійстя, огороженого смугастою біло-червоною стрічкою: поліцейський офіцер тупцював під горіхом, жваво щось пояснював комусь у мобільний.

— Мені би з Петром побалакати, — додав.

— Не зараз! — відповів Артем.

— А з Людкою можу? Петро ж з дружиною приїхав?

— Тут вона десь...

Староста роззирнувся, та замість дружини Нечитайла наштовхнувся поглядом на збуджені сяючі очі її молодшої сестри: посеред вулиці Стаська Поливанова товклася разом із Уляною, старшою дочкою неблагополучної Шамраїхи, прислухалася до розмови старости з Тарасом. І таки все чисто чула, бо раптом рвучко випростала руку, як школярка на уроці, що дуже хоче, аби її помітили.

— Я знаю, де Люся! — вигукнула.

І вже йде до чоловіків. Старости Поліщука наче не бачить, з Тараса очей не зводить.

— Ходімо, Тарасе! Проведу тебе, — сказала аж надто голосно, ніби намагалася приховати хвилювання під покривом упевненості.

Тарас глянув на дівча здивовано: хто така? Погляд із викликом, волосся рожево-фіолетове на всі боки стирчить, з-під розстебнутого дощовика пуп видно, бо короткий топ лиш груди прикриває — вже доросла? А шкіра така чиста-оксамитова, очі наївні. Ще дитина.

— Я Анастасія! Люсіна молодша сестра, — Стаська читала Тарасові думки. — Ми теж із шанівських. Як і ви! Моя Люся з твоїм старшим братом Сергієм колись...

— Дружили?

— Типу того.

Тарас усміхнувся:

— Показуй, де тут твоя сестра, Анастасіє.

— Стася! Мене всі Стасею звать. Але мені більше подобається так, як ти кажеш: Анастасія.

Шанівською вулицею Стаська закрокувала поряд із Тарасом. Все косувала на хлопця, наче вимірювала відстань між ними, бо боялася випадково торкнутися його руки. Не витримала градусу емоцій, швидко озирнулася до Улянки, усміхнулася їй так щасливо і задьористо — аж усі квіти по всьому світові від тої посмішки розцвіли. До Тараса повернулася.

— Он у ту хату Люся зайшла! — вказала на акуратне причепурене обійстя.

Людмила від усього серця хотіла допомогти чоловікові, але собі — більше, тому й Петрове завдання побалакати з шанівцями виконала з урахуванням власних інтересів. Перекинулася кількома словами з ДНК, із подивом з'ясувала: виявляється, давня її шанівська подружка Катерина вже не перший рік живе не у мазанці за селом, а у Шанівці, у хаті удови Раїси.

— Так це ж мені підходить!

Роззирнулася похапцем, наче сеї ж миті мала уздріти Катерину біля постаменту, де зібралися люди. Аж ні — не видно! І вже цікавість Людмилу бере, бо сто років не бачила подругу. Якою стала?

— Не проблема! Сама до неї піду. Корона з мене не впаде!

Рішучо подалася до Раїсиної хати, на подвір'я зайшла, зупинилася, аби дух перевести і запитання сформулювати, бо мала якось випитати

у Катерини про її нічні походеньки.

— Хіба це головне?! — раптом призналася собі.

Двір уважніше оглянула, аж жахнулася: геть нічого не змінилося на знайомому з дитинства сусідському подвір'ї! Тут колись малою гралася з Сашком, Людмилчин тато разом із Сашковим татом дядьком Романом разом колупалися у старому їхньому «жигулі», а Людмилчина мати разом із Сашковою матір'ю тіткою Раїсою ліпили вареники на всю компанію. І співали.

Спогади накрили: Сашко загинув, дядько Роман згорів, а потім і рідне село. Їм із Катюкою тоді по скільки було? Тринадцять? Чотирнадцять? Як Стасьці нині! Людці пощастило: з батьками лишилася, життя склалося, а Катька... Тій — особливі дари, бо ж нічого не буває безплатного. Людмила тепер це точно знає.

Тільки подумала, аж бачить: з-за хати на подвір'я молода жінка йде.

— Катя? — роздивлялася, не приховуючи цікавості. — Катю, ти?

Катерина зупинилася. Дивилася на Людмилу ошелешено, наче інше своє життя згадувала. Та така... гарна стала! Тоненька, наче травинка, коси густі-хвилясті — аж розкіш, лице як з ікони, коли все є на тому лиці — і шкіра матово-молочна, і ніс витончений, і брови виразні, і уста, та всю увагу забирають на себе невимовно сумні світлі очі. Та така, дідько, молода! Наче й не двадцять вісім — вісімнадцять! «Я б подивилася на неї, коли б вона двійню виносила!» — подумки психонула Людмила. Вище підсмикнула джинси на дебелий дупці.

— Ти красивою стала! Чесно! А мене не впізнала? — спитала обережно. Напружилася: ще пам'ятала останню зустріч із подругою після пожежі у Шанівці. «Прощавай», — сказала тоді Катерина, зачинивши перед носом подружки двері.

— Упізнала, — м'яко усміхнулася Катерина. — І чогось захотілося гукнути: Людка! Як колись.

Людмила так зраділа неочікуваній Катерининій привітності, аж видихнула з полегшенням:

— Ото біда! Хочеш казати «Людка», то й кажи! Чи ми чужі? Все дитинство — нерозлучні були.

— А ти... чого тут? — спитала Катерина.

— А ти не знаєш? У вас тут — надзвичайна подія!

— Не виходила сьогодні з двору. Тітці Раїсі геть погано. Я вночі навіть для неї одну траву відшукати намагалася, та все марно. Значить,

до похорону слід готуватися.

Людмила пожвавішала, наче новина про те, що бідолашній Раїсі недовго залишилося, неабияк тішила.

— Так ти усе ясно бачиш, Катю! Аж страх бере!

— Не бійся, Людко.

— От легко тобі казати! А я боюся! Так сильно боюся, аж ригаю іноді! Чесно!

— І чого боїшся?

— Один козел примушує мене до цього... Коротше кажучи, щоби я з ним трахалася. І він до дідька впливовий: просто так послати його під три чорти не вийде. А в мене ж — сім'я! Чоловік, сини. Та й, якщо вже чесно, гидую я зі старим! Допоможи, подружко!

— Усім допомагаю, чим можу.

— Оце гарно! Оце діло!

Людмила заметушилася, стрільнула очима: нікого поблизу нема?

— Чуєш, Катю! А давай до хати зайдемо, бо щось я... ніби замерзла! — збрехала.

На чепурній кухні швидко дістала клаптик старої квитанції за газ, що завалаялася у кишені, ручку.

— Я тобі на папері прізвище і посаду покидька напишу, а ти... наворожи, щоби те падло вже... сконало.

— Людко! Не займаюся я таким!

— Добре! Хай живе, але щоби посаду втратив. Бо при посаді він і з інвалідного візка мене тероризуватиме. А от коли дадуть копняка під зад, отоді я йому все пригадаю!

Людмила швидко написала прізвище і посаду свекра, поклала папірчик на стіл, насторожено глянула на Катерину: стояла біля столу, закинула голову ввєрх, очима — у стелю так, наче й немає зовсім стелі, лиш небеса. А Катеринині думки, як і очі, туди і спрямовані, до небес. «Чи вже ворожить?» — Людмила напружилася. Підсунула папірчик ближче до Катерини.

— Кать, чуєш! Я ж — не на халяву! — прошепотіла. — Гроші заплачу, як тільки цей... результат буде.

Катерина повернулася до Людмили і раптом усміхнулася так незрозуміло і дивно: хоч як нагороду розцінюй, хоч як ляпас.

— Та чесно! — запевнила Людмила.

Вже хотіла додати, що може сьогодні ж змотатися додому, у Килимівку, по аванс, та знадвору хтось застукав у хвіртку.

— Люсь! Ти тут? — почула голос Стаськи.

Стаська не наважилася заходити на подвір'я, біля якого вони з Улянкою опинилися напередодні вночі. Стовбичила на вулиці, заглядала у двір через невисокий паркан. Усміхалася: диво таки сталося! Хоч і не вдалося поворожити вночі, результат отримала. Не тільки привернула увагу Тараса, а й поспілкувалася з ним. Хіба він після цього Стаську забуде?.. Та це ж геть неможливо!

Витягнула шию: цікаво, про що хлопець із Люсею говоритиме?..

Тарас чекав на сільрадівську юристку посеред двору. Роззирався, крутив у руці ключі від «тойоти». Людмила не одразу вийшла, здивовано знизала плечима, побачивши Тараса: а ти тут якого біса?

— Тут же колись Сашко жив, так? Мій Серьога з ним товаришував... — раптом мовив Тарас.

— Ми усі тут колись жили, тільки ти тоді геть малим був, — відповіла Людмила.

— Не таким уже й малим! У перший клас пішов, коли Шанівка згоріла.

Людмила око примружила, глянула на Тараса з досадою: від такого важливого діла відірвав, трясця матері!

— Тарасе! Ти отут нащо?! — гукнула сердито. — Спогадами ділитися?

Тарас головою мотнув: аби ж!

— Ходи ближче, — відповів. Коли Людмила підійшла, мовив тихо: — Мамка мене до Петра послала, та він нині — як іноді мобільний зв'язок у Килимівці — недоступний. Оце рішив тобі все розповісти.

Людмила відчула, як руки, ноги, хребет і навіть язик у роті стали холодними.

— З малими щось? — прошепотіла.

— Та ні! З цим... Із суддею! Свекром твоїм.

Людмила вухам не повірила! Зиркнула на Тараса з підозрою, думки метушаться. Та хіба? Вона онде тільки-но... старому пердуну фатальних проблем замовила, а вони на нього вже і звалилися?.. Невже помер?! Оце була би радість!

— Що з ним? — мовила обережно.

— Під ранок на об'їзній неподалік райцентру знайшли його «лексус» пом'ятий. І чоловіка збитого.

— Свекра хтось збив? — заплуталася Людмила.

— Ніхто його не збивав. Суддівський «лексус» збив дядька. Його до лікарні доправили. А суддю знайти не можуть. Дзвонять йому, але він не відповідає. Оце все мамка і звеліла Петрові переказати.

— А мамка твоя звідки дізналася?

— З району їй хтось подзвонив. З поліції. Попросили Петра попередити по-тихому. Типу — не дзвонити, а особисто з ним поспілкуватися. Мамка — до вас, а ви з Петром вже на Шанівку дременули.

— Гім-мно собаче... — прошепотіла Людмила. — Оце ми діждали «радості»...

— Реально нефартовий день для Петра.

Людмила глянула на Тараса насторожено.

— Не кажи ж нікому!

— До вечора однаково всі знатимуть. Особливо якщо той дядько помре.

Людмила завмерла, дивилася крізь Тараса. «Катька, певно, вже знала про свекра, коли я прийшла, — плигали думки. — І хіба я тепер маю їй платити? Чи заплатити, аби вона добила своїми ворожіннями покидька, де б він зараз не був? Чи таки не платити? Ой... Оце мені є над чим думати...»

— А куди ж старий... подівся? — ледь не лягнула «козел», та вчасно відкоригувала фразу.

Відповіді не чекала. Зірвалася: швидко йшла з двору. Вискочила на вулицю, смикнула молодшу сестру: зі мною ходи! Не бачила, як Стаську на шмаття рве: за Людмилою йде, до обійстя озирається, щоби на Тараса ще хоч раз глянути. Він чому на відьминому подвір'ї залишився?

Тарас впустив ключі від «тойоти». Вже збирався йти з чужого обійстя за сільрадівською юристкою услід, крутонув на пальці кільце з ключами, кільце зірвалося з пальця, ключі — дзень! І відлетіли до ґанку.

«Добре, що ніхто не бачить», — подумав. Не любив на людях демонструвати рухи, які ще давалися йому важко. Ходив без кульгання. Ніхто б і не здогадався, що на протезі. А от присісти не міг. І нахилитися без напруги ще не навчився.

Ступив крок до ганку і побачив у отворі прочинених дверей дівчину: тоненьку, сумнооку... «Хіба у Сашка була сестра?..» — спробував пригадати.

Дівчина усміхнулася, легко спустилася з ганку, підняла ключі. Простягнула їх Тарасові. Знітився чогось, ключі взяв, та все не міг відірвати очей від незнайомки. Війнула косами — і нема. Не встиг навіть «дякую» сказати. Хто така?..

Петро Нечитайло страшенно хотів спати. Тупцював біля ями, яка вже давненько стала могилою невідомій людині, мріяв тільки про одне: хоч би швидше до місця злочину дісталася слідчо-оперативна група з району. Він членам СОГ картину докладно опише, бо у Петра — все по поличках. Про те, що учора до ночі пиячив із татом-суддею, не скаже. І про те, що уклався ближче до півночі, а висмикнули із постелі ще до шостої. Отак почне: о 6:40 ранку — отримав анонімний сигнал про закопане людське тіло, одразу відреагував, тобто виїхав на місце ймовірного злочину. 6:50 — в'їхав у Шанівку. 7:00 — вже був у садку, де анонімний сигнал підтвердився, бо Петро знайшов несвіже мертво тіло. 7:20 — зателефонував до райвідділу, повідомив про злочин. Огородив місце злочину смугастою стрічкою і власною персоною забезпечив недопущення до нього сторонніх осіб. Паралельно з допомогою свідомих громадян з числа власної родини провів ретельне опитування місцевого населення для отримання інформації, яка могла би допомогти слідству. І от тепер... Дві години поспіль, бо на годиннику вже дев'ята ранку, геть нічого не робить, а лише все чекає і чекає на ту СОГ, а вона наче не на авто, а на кривій коняці сюди їде-їде, бо ніяк доїхати не може!

— Дідько, а звідки я анонімний сигнал отримав? — згадав про проблему. За усією тією метушню забув про головне. Забігав навколо ями. — Думай, Петре, думай!

А воно — не думається! Психонув: та ма-атері твоїй ковінька! Аж бачить: розбитим новим асфальтом до Шанівки слідчо-оперативна група на бусику наближається.

— Хіба не засідка?! Не могли десь на півдорозі зламатися? — ще більше психонув. — І що тепер робити? Нащо я жінку послухав?! Йолоп! Захотів він розвіяти дружинині страхи!

І вже зібрався кричати: Людо! Людо, скоріш сюди! А дружина сама до нього чеше: ракета, не дружина. Очі блищать, щоки горять. Він їй:

— Он вже, бачиш?! Їдуть! І що казати? Хто той анонім? Звідки він, холера, взагалі взявся!

— Та придумай щось! Хіба до того? — Людмила йому.

— Стиць, Людо! А до чого? У нас цього ранку з'явилася більш важлива справа?!

— Петю! Тільки спокійно, — жінка раптом відчула величезну свою значущість навіть у масштабах Всесвіту. — Я — з тобою!

Петро вирячився на дружину ошелешено.

— Мені мало полегшати?

— Знаєш що, Петю! Якби мій тато розбив свого старого «жигуля» об чужу людину і та людина отримала тяжкі ушкодження, а сам тато пропав би... Я би раділа від того, що ти поряд.

— Твій тато... устряг у халепу?

— Мій? Твій, Петю!

— У мого тата немає «жигуля»!

— Тому розбив, що мав: «лексус»! І збив якогось дядька! Чи не так? Чекай! Дядька збив «лексус», а де твій тато — ніхто не знає. Кажись, так... Дядька знайшли, «лексус» є, а твого тата — немає! Йому дзвонили, та він не відповідає. Оце все тобі попросили переказати особисто.

— Хто?..

— Певно, твої колеги з району, — Людмила заговклала на мить, усміхнулася приголомшеному чоловікові. — І от скажи тепер! Хіба ти не радий, що я — з тобою?!

Петро смикнувся. Кинув зацькований погляд у бік бусика зі СОГ, який невідвратно наближався, заметушився, дістаючи з кишені мобільний.

— Аж всираюся, такий радий! І вже помовч, Людо! Татові дзвонитиму!

— Петю, не забув? Твій тато від нас учора п'яним поїхав! За кермом!

Петро опусти́в руку з мобільним, зиркнув на дружину розгублено: що робити?..

— Маємо швидко домовитися! — вже рулювала дружина. — Ви вчора не пили! Зрозумів? Бо твій тато і тебе за собою услід на лаву підсудних потягне!

— Добре! Не пили! — Петро дмухнув на дружину. — Від мене не тхне?

— Та є... — Людмила — по кишенях. Дістала м'ятну цукерку. — На! Тільки ж смокчи, не ковтай! І скажи «спасибі», що сільрада вирішила стати ближчою до людей, тому в коридорі для відвідувачів вазочку з цукерками поставили.

— Людо, якщо з татом щось сталося...

— Петю, геть не про те ти зараз думаєш! Тебе одразу питають: куди Георгій Іванович від вас поїхав?

— Додому?

— Ні!

— А куди?

— Ми не знаємо. Він нам не доповідає. Ми не в курсі. Поїхав тверезий у невідомому напрямку. Запам'ятав?

— Та не дзижчи! Запам'ятав! Дідько! Але якщо з татом щось станеться... — Петро знову вхопив мобільний, набирав номер судді, одночасно питав: — І про аноніма того незрозуміло, що казати!

— От дався він тобі! Скажи, повідомив, що нетутешні покидьки призвичаїлися біля Шанівки сміття викидати, а ти їх підстерегти хотів, бо ти — за екологію і довкілля. Натомість на мертвяка натрапив.

— Нормальна версія! — кивнув Петро. Тримав мобільний біля вуха, прислухався до довгих гудків. — І анонім не потрібний! Мені ДНК про чуже сміття вже дірку в голові прогризли. От і скажу... — Петро раптом почув, як на іншому кінці дроту припинилися гудки. Напружився. — Тату?.. — мовив обережно.

Людмила витріщила очі: живий?

— Сину, ти? — почули у слухавці млявий, ніби спросоння, голос судді. — Якого біса так рано дзвониш? Робити нема чого?! У мене субота, Петре! Все! Відбій!

— Тату, прошу! Не клади слухавку! Чуєш?! — Петро так розхвилювався, ледь м'ятною цукеркою не вдавився. — Що з тобою сталося? Ти де?..

Якби голова районного суду Георгій Іванович Нечитайло раптом увірував у невідворотність покарання і втямив, що за співпрацю із неупередженим об'єктивним слідством зможе отримати менший строк, він неодмінно розповів би правду. Як вчора близько півночі, п'яний мов свиня, за кермом свого «лексуса» виїхав із Килимівки, де трохи невдало погостював у сина, бо не зміг покористуватися невісткою, тому роздратувався і вирішив їхати не додому, у райцентр, де у триповерхових хоромах дотлівала від самотності його стара суха дружина, а до одного цікавого генделика з лазнею на об'їзній. Хазяйка того генделика була не тільки молода й ловка, а й недвозначно практична: за триста гривень окремим впливовим гостям дозволяла робити з собою всяке, та лише п'ять хвилин, задля чого тягала за собою справжній пісочний годинничок. Спливли п'ять хвилин — знову давай їй триста гривень. Отаке стерво! Аж завжди цікаво, скільки разів по триста вона витримає, і, кажуть, дехто пробував з'ясувати, та завжди чоловіки першими здавалися, а тій пані — хоч би що!

Та того вечора до цікавого генделика з лазнею Георгій Іванович не доїхав. Вже повернув на об'їзну, додав швидкості, бо чому би не мчати на максимумі, коли траса порожня. Розігнався до двохсот, аж уявив, що він — не старий суддя Нечитайло, а оцей стрімкий потужний «лексус».

— А на тобі, корово ти невдячна! На! — тиснув на газ, кричав не лише конкретній Людці, яка так безславно обригалася у ту мить, коли мала задовольнити сексуальні потреби свекра, а всім жінкам!

— На! На! — горлав і трахав уже не всіх жінок, а увесь білий світ.

Де вже тут побачити дядька, який бредє узбіччям? Бідаха вижив лише тому, що за хвилину до того, як автівка скосила його, суддя прибрав з педалі газу ногу, бо її судомами звело. «Лексус» уповільнив хід... Бах: пом'ята автівка на узбіччі, нерухомий дядько на дорозі. І вишенька на торті: неушкоджений п'яний суддя за кермом мордякою у подушку безпеки.

Сказати «миттєво протверезів» — нічого не сказати. Нечитайло старший не просто протверезів, а й абсолютно чітко побачив своє майбутнє: тюрма, нелюдські страждання, скоро смерть! Мав уже зараз щось робити, аби забезпечити альтернативу. А що?! Заметушився-засіпався, не полишаючи водійського місця: вихопив із бардачка паперові салфетки, витирав ними кермо, подушку безпеки, передню

панель, дверні ручки, хоч і розумів, що все те — повна дурня! Все косував на недвижимого дядька. Вимкнув фари, вискочив з автівки: куди бігти? Ліворуч об'їзною до райцентру шлях веде, праворуч за сорок кілометрів Килимівка, син, клята невістка — всі біди через неї.

— Може, тіло сховати? — промайнула найдурніша з думок. Підбіг до недвижимого тіла, захопив дядька за руки... А ти Боже! Дядько важкий, з місця його не зрушити, а руки суддівські тепер — всі у крові жертви.

— Зараза! Зараза! — закривавлені руки об піджак витирає, роззирається. Що робити?

— Син допоможе! Хай тільки спробує не допомогти! — покинув автівку, побіг, як міг, порожньою трасою у бік Килимівки.

Скоро знесилився. Зупинився. Руки трусилися. Ледь дістав із кишені мобільний, і вже зібрався мобілізувати собі на допомогу Петра, та побачив на екрані пропущений дзвінок від давнішнього приятеля Івана Залусківського. Колись і дня не минало, щоби не зідзвонювалися. Дружба в минулому, але й ворогами нібито ще не стали. План виник миттєво. Лиш набрав Івана, вже знав, що казати.

— Вчасно нагадав про себе, Іване! Серйозна розмова є! Невідкладна, — голос твердий-суворий. — Ти де є? — спитав, бо Залусківський наплодив нерухомості по всьому району: у Килимівці хату мав, у райцентрі, навіть у малій Шанівці, а між райцентром і Килимівкою у лісі ще й двоповерхову дерев'яну халабуду на 200 квадратних метрів побудував, яку скромно називав мисливським будиночком.

— У мисливському будиночку, — підтвердив Іван відчайдушні суддівські сподівання. — Заїдеш? — запитав.

— Краще сам заїдь по мене! — суддя відновив дихання, знову сунувся подалі від місця ДТП. — Повір — це у твоїх інтересах.

— Куди заїхати? — без ентузіазму запитав Залусківський.

Нечитайло вдивився у темний шлях попереду: ліс, чорнота, тільки на узбіччі білборд «Бережіть ліс».

— На об'їзній бігборд дурний про ліс знаєш? Біля нього чекатиму! І давай без запитань! Їдь уже швидко, бо справа термінова! — не дав Іванові змоги відповісти, відрубав зв'язок.

— Бережіть... Бережіть... Бережіть... — знай бурмотів, чекаючи Залусківського, як останню надію.

— Оце ти, Жоро, мене підставляєш! — Залусківський навіть не намагався приховати обурення. Всякого було у їхньому житті, не пацани давно, обом — за шістдесят! Не раз допомагали один одному обійти закон чи мати від нього особистий зиск, але щоби робити приятеля співучасником свого косяка — такого ще не було!

Якби ж Іван наперед знав, нащо пхається поночі на об'їзну! Побачив суддю без «лексуса»: тупцював на своїх двох, як проста людина, під «Бережіть ліс». Костюм пожмаканий, піджак і руки у крові! Ускочив в автівку Залусківського, наказав: жени до свого мисливського будиночка, там усе розповім. Але й у файному зрубі, що заховався посеред лісу далеченько і від об'їзної взагалі, і від місця нічної пригоди конкретно, спочатку заковтнув дозу горілки, виматюкався так брудно, що навіть Залусківський скривився, і тільки потім признався:

— Я тільки-но якогось козла збив. Ти — моє алібі!

— Яке алібі?

— Залізобетонне! — роздратовано відповів суддя. — Чи я «лексус» отам покинув, щоби отут твої скиглення слухати?! Не сци, Іване! Прорвемося! Усім маєш казати, що я приїхав до тебе на своїй автівці десь перед північчю, що відпочивали усю ніч із горілочкою...

— А «лексус» твій?

— А «лексус» мій уночі якесь дурне падло вкрало. Бач, захотілося йому покататися на крутій автівці і людиною себе відчути. Ну, і наїхав на ще одного такого ж барана. Перелякався, автівку покинув і втік. Отак справа виглядатиме. А далі ми дамо їй хід саме у цьому напрямку.

— Жоро, я вже не кажу про те, що у мене паркан три метри заввишки, собаки і камери...

— Камери повимикаєш, а «лексус» я... нібито на під'їзді до твоєї фортеці залишив!

— Припустимо! Але ж доведеться знайти, кого за кермо «лексуса» посадити?

— Воно тобі треба, Іване? То — не твої діла. Є люди: знайдуть, посадять... Ти зятям: ми з тобою геть нічого про все те не знаємо. Що мій «лексус» вкрали, що ДТП сталося. Ми оце від півночі бухаємо, як молоді, бухатимемо до ранку, а щоби нам ніхто не заважав, зараз же вимкнемо мобільні.

Суддя вимкнув свій мобільний, уп'явся недобрим поглядом у Залусківського.

— Вимирай! Чи спочатку хочеш знати, що матимеш за свою маленьку дружню послугу?..

— А чим ти, Жоро, таку підставу зможеш мені компенсувати? — відповів Залусківський зверхньо. Минули ті часи, коли він услід за олійнею і кролятником, що згоріли разом із Шанівкою, втратив землі, за які заплатив хоч і незаконно, хоч і копійки, але ж — свої копійки! Надолужив... Та так надолужив — хоч хазяїном району називайся, хоч королем — у брехні не звинуватять.

— Ти, Іване, дивлюся, перестав закон поважати, — набундючився Нечитайло. — Така позиція завжди боком вилізала!

— Не заводься, Жоро! Поможу! Але ти про це не забудь! — відповів Залусківський, вимкнув мобільний, бо, дідько, куди подітися?

— А ти так поможи, щоби я ніколи не зміг того забути! — суддя став стягувати закривавлений костюм. — Перевдягтися знайдеш? А моє лахміття спалити треба! Зробиш?

— Звісно, спалю! Мені ще тут тільки твого закривавленого одягу не вистачало!

— За це і вип'ємо! — резюмував суддя.

Насправді, всю ніч пили. Чи від того, що відверто дратували один одного, чи від того, що обоє відчували однаковий прихований страх, на ранок ще усвідомлювали дійсність і пам'ятали причину нічного запою.

Суддя оцінював ситуацію більш адекватно, тому запропонував збадьоритися під прохолодним душем перед тим, як увімкнути мобільні. Залусківський з ідеєю погодився, та реалізувати її делікатно не зумів — запхався до душевої кабінки разом із суддею... А раніше ж дружбана Жорку Нечитайла абсолютно голим ніколи не бачив! Навіть у лазні простирадлами прикривалися. І так вразили старого пузатого Залусківського зів'яла обвисла шкіра судді, сальні боки, кривуваті волосаті ноги і живіт-гарбуз, з-під якого чоловічі причиндали й не роздивитися, аж засмутився: сильно здав Жорка...

— Сильно ти здав, Іване, — почув голос судді. Очі підвів: Жорка Нечитайло із відвертим співчуттям роздивлявся голого приятеля.

— Ти хвилюйся за те, аби я тебе, Жоро, не здав! — психонув Залусківський.

Вискочив із ванної кімнати, і хоч мріяв, аби суддя забирався вже світ за очі разом зі своїми косяками, втямив врешті: нічним застіллям забезпечення Жорці алібі не обмежиться — мінімум до обіду тирлуватиметься у мисливській хатинці Івана.

Роздратувався ще більше: якого він має судді допомагати? Цей козел Нечитайло останнім часом знахабнів, став заходити на Іванове поле впливу. Таке враження, що хоче посунути Залусківського. «Дідько, гнати його треба! Бо чим заплатить мені за поміч? — подумав. — Нічим! Наразі мені Жорині послуги — геть зайві...»

Та один вранішній дзвінок змусив Івана Залусківського оперативно переглянути пріоритети, навіть повірити: суддя вляпався у лайно не випадково, а лише для того, аби стати у пригоді йому, Іванові.

Тільки увімкнув мобільний. Продивлявся пропущені, спостерігав за суддею, який уже збрехав синові, як приїхав до Івана погостювати, і тепер дуже натурально обурювався тому, що «його “лексус” вкрали якісь покидьки, ще й людину на ньому збили, а що поліція робить?!» І тут задзвонив мобільний Івана. Телефонував Василь, моторний секретар і помічник Залусківського, який уже готував для шефа ґрунт на осінні вибори.

— Іване Миколайовичу, вибачте, що турбую у вихідний, але ви...

— Хлопче! *Короче!*

— Шанівка — це ж ваш майбутній виборчий округ...

— *Ще короче!*

— Там нині вранці труп невідомого чоловіка знайшли. На покинутому обійсті у саду за балкою. Кажуть, багато років пролежав. Ніхто не знає, що там сталося...

«Я знаю!» — подумав Залусківський. Василь продовжував торохтіти у слухавку, а перед очима Івана вже стояла картинка чотирнадцятирічної давнини. Струсив спогади.

— І нащо ти оце все мені розказуєш? — помічникові.

— Подумав... Може, на цьому активізуватися перед виборами. Заявити позицію, взяти участь... — вже не так упевнено відповів Василь.

— Щоби я на мертвих популярність завойовував? Та ти дурний? Я заради живих у політику пхаюся, мать твою!

Зв'язок відрубав і раптом відчув... полегшення. «А на що я сподівався? — подумав. — Що з роками усе саме по собі

розсмокчеться? Давно ясно було: проблему доведеться вирішувати. І отут, трясця матері, Жора мені згодиться!»

Суддя строчив смс-ки у район із вимогою «терміново знайти викрадачів “лексуса”, бо сам знайде...», коли Іван поставив перед ним склянку розсолу і сказав:

— Я тобі допоміг, Жоро, тепер твоя черга.

— Скоро ти... зорієнтувався, — здивувався суддя.

— Карта так лягла.

— Яка карта?

— Сьогодні у Шанівці старий труп знайшли. Так хай його якнайшвидше до району заберуть, типу для розслідування, і там тихо прикриють справу. Зможеш організувати?

Суддя кинув на Залусківського чіпкий погляд.

— Ти його?

— Ні, — збрехав Залусківський. — Одній шанованій людині маю допомогти.

— Не роби з мене йолопа, Ваню!

— Не став дурних запитань, Жоро!

— Хіба заради цікавості питаю? Заради справи! Ми ж маємо приземлитися на унітаз, не поряд із ним! Свідки... події були?

Залусківський згадав, як чотирнадцять років тому батько малої Катерини, нині покійний Льонька Кохан, кричав йому на шанівському згарищі: «Чужого покидька найняв копу підпалити? Найняв! Потім убив його за балкою! А Катька моя це бачила! Усе чисто бачила! От ти і злякався! Село на нас нацькував! Усіх чисто попалив, сволото...»

— Воно тобі треба, Жоро? То — не твої діла, — відповів судді його ж словами. — Є люди... Розберуться зі свідками, — додав демонстративно-зухвало, тільки впевненості у голос забув додати.

Суддя відчув слабину.

— Чому ж раніше не розібралися? — запитав нахабно.

За роки, що спливли, Залусківський не раз пробував дотягнутися до Катерини. Застрягла в його долі, як кістка у горлі, самим своїм існуванням колола-нагадувала: все бачила! Одразу після пожежі у Шанівці відчував нестерпне стремління терміново знайти чотирнадцятирічне дурне дівча, навіки заткнути їй пельку, та на той час несподівано виникла серйозніша проблема — дружина Алла.

— Аллуня-гарнюня, пічка розпечена, — згадував її тільки так, сам собі зізнавався ошелешено: і дотепер страшенно сумує за жінкою.

Вже не зігріє, а скільки разом жили — ох і гаряча! Та красива: велика, не груба-товста, розкішна, пишнотіла. З характером: гордовита, щедра. Ніколи терплячою не була, а чоловікові вірила, тому проти нього ніколи не йшла, допомагала у всьому. У собі причини шукала, коли Залусківський вперше у гречку скочив, потім ще, ще; не зважала, коли люди почали перешіптуватися, що підприємця Тамара свого молодшого сина Тараса від Залусківського народила. Та у страшній шанівській пожежі дружинина віра у чоловіка вигоріла до денця, наче й не було її ніколи. Плюнула Іванові поміж очі, залишила у райцентрі самого, повернулася у Шанівку. Лиш попередила:

— Катерину зачепиш — уб'ю.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ